

TATJANA BICJUTKO

MUTVĀRDU VĒSTURE MŪSDIENĀS: RODIJA DOILA MEMUĀRI "RORIJS UN ITA"

Mūsdienās tiek uzskatīts, ka vienas patiesības un pilnīgi ticamu atmiņu nav. Šādu viedokli akceptē arī intelektuālā vide. Nav nekā pārsteidzoša, ja vienus un tos pašus notikumus cilvēki atceras atšķirīgi, mainot notikumu hronoloģisko secību vai kā citādi aprādot to subjektīvo nozīmīgumu.

Autobiogrāfijai kā literāram atmiņu traktējumam raksturīga plaša formu daudzveidība. Lai arī autobiogrāfiskajā žanrā rakstniekam it kā pieder viss unikālās un privātās informācijas kopums, tuvinājumi objektivitātei ir mainīgi. "Atmiņas ir plastiskas, un, savus materiālus lietojot, autobiogrāfijas rakstnieks tos atjaunina." [5, *biography*]

Biogrāfisko un autobiogrāfisko sacerējumu autori atrodas faktu sprostā, un tajā pašā laikā svarīgākā dzīves "apraksta" iezīme ir mēģinājums radīt notikumus no jauna un tieši tādā veidā, kā tie ir izjusti. Tomēr fakta un tā tēlainās rekonstrukcijas robežlīnija nav skaidra, tādēļ dzīvesstāsts, dabiski, sliecas uz daiļliteratūras pusi. Šī iezīme palīdz izprast, kāpēc šodien pagājības notikumu aprakstīšana literārā formā atbilst publikas gaumei. "Racionāls iemesls biogrāfijas rakstīšanai ..ir intelektuālo pārsteigumu vēriens, ko rada biogrāfijas rakstīšanas ieražas. Gandrīz vienmēr biogrāfija liek rakstniekam izpētīt teritoriju, kurā viņš parasti neieiet." [8]

Memuāri kā autobiogrāfijas forma intīmi centrējas uz atmiņām, sajūtām un emocijām, un atmiņa saglabā lielākoties pagātnes pārdzīvojumu iespaidus, nevis kailus faktus [11, *autobiography*].

Izcilā mūsdienu īru rakstnieka Rodija Doila (*Roddy Doyle*, dz. 1958) grāmata "Rorijs un Ita" (*Rory and Ita*) pārliecinoši iekļaujas memuārzanra ietvaros. Apgādi un dažnedažādas avīzes ir augstu novērtējuši Rodija Doila daiļliteratūru, īpaši uzsverot viņa "spožos dialogus" un "žilbinošo prasmi atdzīvināt ikdienišķo" [9]. Taču "Rorijs un Ita" ir autora pirmais mēģinājums dokumentālā formātā.

Biju jau izlasījusi samērā nesen izdoto Doila grāmatu ("Rorijs un Ita" ir publicēta 2002. gada novembrī), kad, sērfojot internetā, konstatēju, ka apskatos un

lasītāju komentāros par šo darbu ir pārsteidzoši daudz negatīvu vērtējumu. Mēģināju rast izskaidrojumu šai, manuprāt, neadekvātajai reakcijai un tādēļ pievērsos vēstījuma stratēģijas izpētei grāmatas "Rorijs un Ita" tekstā.

Vispirms jāatzīmē, ka šī atmiņu stāsta temats ir visai parasts – rakstnieka vecāku dzīve, tomēr vienlaikus "Rorijs un Ita" ir savā ziņā jauninājums memuāržanrā.

Sākotnēji šis darbs nebija iecerēts kā grāmata, bet gan kā audioieraksti, kas domāti vienīgi paša ģimenei. "Kā vairoms cilvēku, kuriem ir bērni," saka Rodijs Doils, "es sāku iedomāties savu bērnību un sāku tēvā un mātē saskatīt nevis vecākus, bet cilvēkus. [...] Es apjēdzu, ka gribētu zināt vairāk. Tādēļ sāku reizi pa reizei savus vecākus intervēt, lai pierakstītu viņu balsis un stāstus. [...] Es biju iedomājies, ka tas ir tipisks parasta pāra dzīvesstāsts, kurā nenotiek nekas dramatisks. Taču šim parastajam pārim iekrita būt mūsdienu Īrijas valsts vēstures vidū." [10] Divdesmito gadu sākumā dzimušie un 1951. gadā salaulātie Rorijs un Ita atsedz Īriju visā 20. gadsimta transformāciju sarežģītībā.

"Rorijs un Ita" ir personisku atmiņu kopoījums, kas stāsta par Doila vecāku pārdzīvoto: lieliem notikumiem un sīkiem starpgadījumiem, taču svarīgi ir tas, ka atmiņas pieder Rorijam un Itai un tās ir izteiktas viņu pašu vārdiem. Mērķis ir uzkrāt informācijas kristālus, kuri nekad neparādīsies "oficiālajā" vēsturē un, ja netiks saglabāti, drīz aizies nebūtībā.

Grāmata "Rorijs un Ita" nevar pielīdzināt tiem kičīgajiem sacerējumiem, kuri mūsdienu Īrijā ļoti bieži pretendē saukties par literāriem memuāriem un vēsturiskiem romāniem. "Īri par vēsturi raksta tikpat bieži kā angļi par priekšpilsētas dzīvi. No vienas puses Īrijā ir bijis daudz vēsturisku notikumu, vairoms no tiem ir ļoti vētraini, un tie viegli pārtop aizraujošā beletristikā. No otras puses, individualizētu tēlu izmantošana plašākas vēstures atainošanā vienmēr ir bijusi raksturīga īru literārajai tradīcijai, tā ir prātīga taktika zemē, kurā dalījumam privātajā/publiskajā vienmēr ir bijusi mazāka nozīme nekā tur, viņpus ūdenim!" [4]

Tomēr "šajās grāmatās attēlotā Īrija – varmācīga, noplicināta, baznīcas nomākta – nevar vairs eksistēt. Darot to, ko nav paveikuši angļi, visu īru rakstnieku pienākums ir formulēt, ko tas nozīmē – būt par īru, daļēji to prasa viņu pašmitoloģizācija (*self-mythologizing*), daļēji tas, ka viņi paši ir noguruši no iesīkstējušajiem stereotipiem par sevi." [1] Ņemot vērā šīs tendences, "Rorijs un

---

¹ Oriģinālā – *across the water*, t.i., Anglijā.

Ita" apgāž žēlabu un nabadzības caustrāvotos tradicionālos īru memuārus un tajā pašā laikā perfekti iedzīvina tradicionālo katolisko uzskatu par dzīvi kā formu, kura tai ir jāpieņem [2, 129].

Ārēji grāmata seko memuāru literatūras tradīcijām, tekstu papildina stāstītāju fotogrāfijas. Parindes (zemteksta piezīmes), kas parādās vai katrā otrajā lappusē, arī ir tradicionālā diskursa rekvizīti, taču šīs piezīmes tekstā funkcionē neierasti. Sākumā tās iezīmē sakritības stāstītāju bērnībā, kas citādi varētu paiet garām nepamanītas; piemēram, par faktu, ka Nolana kungs, Itas ģimenes ogļinieks, bijis arī Rorijs vecāku mājas saimnieks, mēs uzzinām no parindes [sk. 3, 29]. Abas ģimenes pirkušas pienu pie viena pārdevēja; šajā gadījumā parinde informē ne tikai par sakrīto faktu, bet arī par līdzīgām sajūtām attieksmē pret šo cilvēku [turpat, 47].

Tikšanās ar vienu no kalponēm, kas figurē tekstā, tiek pārcelta uz parindi [turpat, 36]. Tas, jādodomā, darīts tādēļ, lai nepārtrauktu lineāro vēstījuma struktūru. Tekstā jaušama apzināta izvairīšanās no jebkādas notikumu gaitas apsteigšanas vai atskata pagātnē (*flashforward* un *flashback*), izņēmumi tiek pieļauti tikai pāris reizi. Kad vien rodas nepieciešamība aintai piešķirt papildu dimensiju, attīstīt stāstījumu, sniegt lasītājam plašāku perspektīvu, parindes kļūst neaizstājamas.

Dažas parindes ir patiesi vēsturiskas, enciklopēdiskas norādes – Rorijs un Ita atceras filmas, bet zemsvītrā tiek dotas norādes no Halivela filmu ceļveža (*Halliwel's Film Guide*) vai kāda cita avota, kas saistīts ar viņu atmiņām. Sinhrona reakcija un neliela atmiņas retuša veido personisku stāstījumu, kas tiek salīdzināts un reizēm pretstatīts diahroniski veidotam vispāratzītajam viedoklim.

Atmiņu grāmatā rakstnieks Rodijs Doils formāli neeksistē, viņa klātbūtne jūtama tikai parindēs, bet tieša klātbūtne – vienā vienīgā piezīmē.

Parindēs akcentēta arī vecāku uzskatu nesakrītība par atsevišķām detaļām, piemēram, par laulības gredzenu cenu [turpat, 197]; šī pieeja, kam vienlaikus ir iegūmēšanas un vēstījuma efekts, akcentē teksta mutvārdu būtību. "Mutvārdu saziņa apvieno cilvēkus grupās. Rakstīšana un lasīšana ir individuālas darbības, kuras liek psihei pievērsties sev." [7, 69]

Pozitīvajās atsauksmēs Doila grāmata nosaukta par mutvārdu vēstures darbu, uzsverts, ka tā piedāvā jaunu standartu memuāriem un biogrāfijām. Tas daļēji izskaidro apvainojumus paviršībā, jo aplūkotajiem memuāriem, kuri ir radīti mutisku atmiņu brīvas plūsmas formā, trūkst mūsdienu literatūrai tik ļoti

raksturīgās introspekcijas. "Rorijā un Itā" dzīvesstāsts ar tā ikdienišķo notikumu trivialitāti, līdzīgi tradicionālā mutvārdu vēstījuma varoņdarbiem, aizstāj rakstpratēja teicēja iekšējos meklējumus [turpat, 150].

Grāmatas beigās gan parādās neliels apercīgums; ceļa pārbūvēšanas aina uzskatāmi parāda visapkārt notikušās pārvērtības un liek lasītājam izvērtēt laiku, kas aiztecējis kopš vēstījuma sākuma. Tomēr šis apercīgums nav mākslīgs – Rorijam un Itai, topot aizvien vecākiem, atskatīšanās pagātnē kļūst par viņu ikdienas dzīves rutīnu.

Principi, pēc kuriem veidota grāmata, atgādina atgriešanos pie mutvārdu tradīcijas "šķīstības" un mēģinājumu sasniegt kādreizējo dabiskumu. Tekstā nav ironijas – izņemot retus gadījumus, kad tā pavid kontekstā, un šīs ironijas trūkums pie tā nepieradušam mūsdienu lasītājam reizēm kļūst par traucēkli.

"Rorijā un Itā" nav ne noslēguma, ne kulminācijas struktūru. To vietā lasītājs atklāj seno, no epizodēm konstruēto sižetu, kas veidots divos paralēlos lineāros vēstījumos.

Neraugoties uz teksta ārējo vienkāršību, vecāku atmiņu "ierakstītājs" ir veicis lielu darbu, jo pastāv "noteikta nesaderība starp lineāru sižetu.. un mutvārdu atmiņām" [turpat, 145, sk. arī 147]. Turklāt mēs nevaram būt pārliecināti, ka savu vecāku mutvārdu stāstījumus Doils ir "tekstualizējis" vārds vārdā.

Turklāt Doila memuari nav kanoniski tradicionālā biogrāfiskā vēstījuma ziņā. Derētu atgādināt faktu, ka mutvārdu atmiņa visbiežāk vērsas pie heroiskām personībām vai personībām ar izcilām īpašībām [turpat, 70]. Runājot par memuariem, tie, tāpat kā plašākas autobiogrāfijas un biogrāfijas, vienmēr ir bijuši diezgan tradicionāli šajā ziņā. Tādēļ, pievēršoties šī žanra literāram darbam, lasītāji ne vienmēr ir gatavi vērot vienkāršu, ikdienišķu dzīvi vai, kritiķu vārdiem runājot, "visai rimtam stāstam par vienkāršu pāri, kuru ģimenes nebija ne bagātas, ne nabagas" [6].

Divi teicēji – rakstnieka tēvs un māte – stāsta pēc kārtas; katra nodaļa vai epizode sākas *in medias res* jeb ar lietas būtību. Iesākumā katrs nodaļu pāris iet līdztekus, tas ir, katram nodaļu pārim ir viens un tas pats laika ietvars. Abi stāstītāji piedzīvo vienus un tos pašus notikumus, apgūst vienu un to pašu pieredzi; īpaši tas redzams kara gadu atmiņās par pārtikas un apģērba taloniem, melno tirgu un citiem apstākļiem. Neraugoties uz vienu un to pašu fonu, atmiņas atšķiras: kad runa ir par "sieviešu lietām" [3, 123] un vīriešu pasauli, lasītājam tiek piedāvāts divējāds skatījums.

Vairāku notikumu pieminējums (teiksim, kad Rorijs un Ita atceras kara gados cepto brūno bezgaršīgo maizi) atspoguļo ne tikai atsevišķus dramatiskus vēstures momentus; pateicoties novirzēm stāstījumā, lasītājs gūst priekšstatu, ka visa tauta nav vienveidīga masa [sk. turpat, 119, 130].

Kādā brīdī lasītājs ir sācis gaidīt atmiņu stāstu "krustpunktus", lai pastiprinātu savu priekšstatu vai mainītu sākotnēji izveidojušos pieņēmumu. Vēstījuma stratēģija, neievijot nekādus pārsteigumus, rada cita veida spriegumu mierīgajā atmiņu plūsmā.

Stāsts par Doila vecāku satikšanos atrodas grāmatai pašā vidū, un 11. nodaļā lineārā virzība pārtrūkst pirmo reizi. Nodaļas sākumā it kā turpinās iepriekšējās nodaļas stāsts, papildinot Rorija atmiņas par viņa un Itas pirmo sastapšanos. Šī vēstījuma inversija ilgst vienu vienīgu rindkopu, tomēr tā rada spriedzi; lasītāja ziņkārība tiek apmierināta tikai nodaļas beigu daļā.

Rorija un Itas pirmā tikšanās nepavisam nav romantiska. "Zeme neapgriežas otrādi." [Turpat, 166] Šķiet, ka Doilu dēls ir izdarījis visu, lai stāstam laupītu jebkādas sentimentālas pārmērības un neļautu tajā iespraukties ne mazākam emocionālajam pacēlumam. Šādam daiļliterāras romantiskuma noraidījumam vajadzētu atgrūst daudzus lasītājus. Patiesībā cilvēki ļoti bieži savu emocionālo pieredzi pielīdzina pārakcentētas beletristikas mērogam vai vēl sliktāk – melodramatiskajiem Holivudas standartiem. Nemelodramatizēti saldie mirkļi pakāpeniski izzūd no atmiņas un paliek tikai kā otas triepieni.

Stāstītāji neatceras arī savu pirmo skūpstu un citus notikumus, kas bija pirms kāzām. Ita sūdzas: "Man nav nekādu atmiņu. Šausmas, es patiešām neesmu nekam derīga. Viņš taču lūdza manu roku – manuprāt, viņš lūdza –, tomēr es nevaru šo notikumu atcerēties. Man vajadzētu atcerēties; tam vajadzētu būt kaut kam neiedomājami romantiskam, bet man jāatzīst – es neatceros." [Turpat, 191] Ita neko daudz neatminas arī no kāzām – tikai kādas detaļas, piemēram, iešanu pie altāra vai konfeti [turpat, 211].

Atmiņa darbojas impresionistiski, tomēr fakts, ka darbā šī specifiskā īpatnība uzsverta, tikai pierāda Rodija Doila vēlmi kļiedēt jebkādas aizdomas par to, ka vēstījums varētu būt fiktīvs.

Notikumu gaitas apsteigšana (inversija) ir vērojama vēl vienu reizi, 16. nodaļas sākumā, un tam ir īpaša nozīme. Kā jau iepriekš tika minēts, tekstā nav vietas pārāk sentimentālam stāstījumam, tomēr tas nenozīmē, ka Rorijam un Itai jūtas būtu bijušas svešas. 15. nodaļas beigās uzzinām par satraukumu un savijņojumu, ģimenei pārceļoties uz jaunu māju; tas ienes vēstījumā zināmu

paātrinājumu. Paralēlā vēstījuma tūlītēja ieviešana nozīmētu strauju aprāvumu, kas piederas epizodiskai mutvārdu struktūrai, taču ir ne visai piemērots secīgi veidotam sižetam. Autors acīmredzami ielaižas kompromisā ar savas grāmatas vispārīgo struktūru un lasītāju reakciju. Mainīt secīgumu nodaļas pašā sākumā, šķiet, ir labākā izeja, jo zināmo notikumu atkārtošānās ievērojami palēnina tempu.

Pēdējās nodaļas, izņemot beidzamo, ir dinamiskākas; eksponētās atmiņas nav detalizētas, precīzāk tās varētu raksturot kā spilgtām detaļām iekrāsotu apkopojumu. 19. un 20. nodaļa ir līdzīgas satura pabeigtībā, tajās jaušama stāstītāju attieksme pret mūsdienīgo, pārmaiņām, savas dzīves rezumējums.

Pēdējā, 21. nodaļā lasītājs uzzina Itas notikumu izklāstu, arī pēcvārds pieder tikai Itai. Šī nodaļa, stāstot par to, kā Ita meklē mātes radniekus – racionāli neizprotamie, bet dziļi cilvēciskie sakarību meklējumi milzīgajā pasaulē –, ir fināla akords. Meklējumu dzenulis ir radniecīgs tam urdītājam, kas mudināja Rodiju Doilu pierakstīt savu vecāku atmiņas.

Vēstījums nodaļā "Itas Doilas pēcvārds" būtiski atšķiras no visām pārējām grāmatas nodaļām: gan pēc sava rezumējošā rakstura, gan arī refleksivitātes tas ir tipisks rakstveida diskurss. Pēcvārds sākas ar vārdiem: "Nedienas ar atmiņu ir tāpēc, ka notikumi risinās hronoloģiskā secībā, taču atmiņām tā nav." [Turpat, 335] Aplinkus atsedzot atjautīgo grāmatas uzbūvi, Ita vienkārši uzskaita visdzīvākās ainas no pagātnes, kuras negaidot ir izsaukusi kāda smarža, skaņa vai kustība.

Pēcvārda pēdējā rindkopa ir patiesu cilvēcisku emociju vienkāršības un skaistuma kvintesence.

"Protams, ir atmiņas, kuras es būtu vēlējusies. Atmiņas par māti, kas nomira, kad man bija trīs gadi. Viss, ko es varu atcerēties par māti, ir viņas rokas: darot mājas darbus, griežot gramofona kloķi, satverot mani un, vispēdīgais – rokas, nekustīgas un baltas. Man ir mātes bilde, bet es nespēju uzburt viņas dzīvo seju. Atmiņas par mazuli, kurš nomira, nodzīvojis tikai vienu dienu un vienu nakti. "Viņš tagad ir eņģeļītis debesīs," mierinot sacīja kāds kaimiņš. Es gribēju viņu te, lejā un ietītu autiņos.

C'est la vie." [Turpat, 338]

Liriskās "Pēcvārda" pārdomas kontrastē ar pārējo grāmatu un norāda, ka šīs tipiskās īru vidusšķiras ģimenes locekļu atmiņas ir universālas savā ikdienišķajā būtībā, un kā tādas ir vērtīgs autentiskas pieredzes fragments, kas, netiekot pierakstīts, pavisam drīz neglābjami izzudīs neapturamajā laika tecējumā.

Un tā, atbildot uz negatīvo kritiku, var sacīt, ka Rodijam Doilam nevar tikt inkriminēta "ieilgusi nostalgija pēc vecās mutvārdu stāstnieku pasaules" [7, 149], jo vēstījumā rakstnieka tikpat kā nav. Apsūdzību "ģēnija iedomībā", kas izteikta kādā kritiskā replikā, diez vai var uzskatīt par adekvātu – līdzīgi kā pēc autora nāves, lasītāja ziņkāre parasti neiet tik tālu, lai rakņātos autora vecāku memuāros, kuros nav paša autora atstāto pēdu.

Dabisks iemesls rakstīt šo tik intensīvi apspriesto grāmatu, varētu būt Doila īpaši siltās jūtas pret saviem vecākiem. Tomēr "Rorijs un Ita" ir kaut kas vairāk nekā dēla sakāpinātu jūtu izpausme. To apstiprina fakts, ka Doils nav piešķīris saviem vecākiem unikālas cilvēciskas īpašības. Viņi ir veidojušies kā tipiska vidusšķiras ģimene, kas dzīvo savu absolūti normālo dzīvi, un tieši ikdienība piešķir vērtību viņu pieredzei.

Un, visbeidzot, daudzi lasītāji novietoja šo grāmatu Doila darbu saraksta pašās beigās, uzskatot, ka autora ģimenes fons ievērojami nobāl salīdzinājumā ar tās personāžiem. Šajā rakstā nav paredzēts diskutēt par stāstītājiem kā personāžiem, tomēr vēlos īsi komentēt, ka daudzus iebildumus var viegli atspēkot. Kā tēvam, tā mātei pieder sava atšķirīga balss, kas pilnībā atspoguļo katra personību.

Kritiskie iebildumi, kas izteikti par šo grāmatu, bija iepriekš paredzami, turklāt tie pauz visai šauru skatījumu, jo piedāvā vien jau akceptētu kritēriju kopumu, tas ir, vai nu vērtēt to kā daiļliteratūras darbu, ņemot vērā Doila stilu un viņa iepriekšējos romānus, vai arī kā dokumentālo literatūru, kuru nozīmīgu padara tās vēsturiskais autentiskums, izcilu mūžu aplūkojums. Citiem vārdiem sakot, kā diskursu, kas papildina "dižu vēstījumu" (*grand narratives*) veidošanu. Kritiskā reakcija acīmredzami demonstrē kritiķu un lasītāju nevarīgumu, kad nākas sastapties ar modifikācijām stingri iesakņojušos literāros žanos.

Rodija Doila atmiņu stāstu diezin arī varētu nodēvēt par visu laiku un tautu šedevru, taču tas ir svaigs un paties vēstījums par neseno, bet bieži piemirsto Īrijas pagātnei.

Literatūra

1. Brockes, E. Sexy Dublin? It's a con. *The Guardian*. 2004, Sept. 6. [tiešsaistē] [aplūk. 2004, 25. nov.]. <http://www.guardian.co.uk/print/0,3858,5008885-99943,00.html>
2. Deane, S. *Strange Country : Modernity and Nationhood in Irish Writing since 1790*. Oxford : Clarendon Press, 1997, 269 p.
3. Doyle, R. *Rory & Ita*. London : Vintage, 2003, 338 p.
4. Eagleton, T. Ireland on my mind. *The Guardian*. 2004, Sept. 11 [tiešsaistē] [aplūk. 2004, 25. nov.]. <http://www.guardian.co.uk/print/0,3858,5012233-99930,00.html>
5. *Encyclopedia Britannica (1999-2000)* [tiešsaistē] [aplūk. 2001, 30. jūl.]. <http://www.britannica.com/bcom/eb/>
6. From Publishers Weekly. *Editorial Reviews*. Reed Business Information, Inc., 2002 [tiešsaistē] [aplūk. 2004, 25. nov.]. <http://www.amazon.com/exec/obidos/tg/detail/-/0142003603/103-7099398-5002240?v=glance&s=books&vi=reviews>
7. Ong, W.J. *Orality and Literacy. The Technologizing of the World*. London; New York : Methuen, 1982, 201 p.
8. Pimlott, B. It's all in the life. *New Statesman*. 1998, Nov. 6 [tiešsaistē] [aplūk. 2001, 30. jūl.]. <http://www.britannica.com/bcom/magazine/article/print/0,5746,334035,00.html>
9. *Rory & Ita* [tiešsaistē] [aplūk. 2004, 25. nov.]. <http://www.randomhouse.ca/catalog/display.pperl?0676975674&view=print>
10. Wheeler, S. Family matters. *Telegraph Magazine*. 2002, Dec. 1 [tiešsaistē] [aplūk. 2004, 25. nov.]. <http://www.theage.com.au/articles/2002/11/30/1038386357404.html>
11. *Wikipedia : The Free Encyclopedia* [tiešsaistē] [aplūk. 2004, 25. nov.]. <http://en.wikipedia.org/wiki/Autobiography>

Tatjana Bicjutko
**Contemporary Oral History:
Roddy Doyle's Memoir "Rory & Ita"**

Summary

The paper investigates new trends in the genre of memoirs in the beginning of the 21st century, taking as an example the family history of one of the foremost Irish writers. *Rory & Ita*, the first non-fictional work of Roddy Doyle, focuses on the paralleled lives of his parents and reveals Ireland in the complexity of its transformation through the 20th century.

Dubbed by positive critics as a work of oral history offering a new standard in the memoir and biography, *Rory & Ita* has provoked a surprising amount of negative response. The paper seeks to find explanations for this reaction, and, pursuing such an aim, to discuss narrative strategies underlying the text.